

«Hilsen din Sverre»

Michael 2013; 10: 363–4.

Brev er blant de eldste litterære sjangere. Personlige og kortfattede (brev kommer av latin *brevis*, som betyr kort) meddelelser er gjennom tidene blitt formidlet på papyrus, pergament og papir. I vår tid er det elektroniske medier som gjelder. Brev forteller historier og formidler følelser. De kladdes sjelden, og blir slik sett mer ærlige og direkte enn formelle skriftstykker.

Med unntak av åpne brev til allmennheten, er brev som regel utelukkende beregnet på mottakerens øyne. «Ikke lese andres brev» er en del av barneoppdragelsen. Like fullt er brevsamlinger blitt både populær folkelesning og sentrale kunnskapskilder. Publiseringsetikken i dette er i seg selv en utfordring.

Brev fra og mellom kjente personer kan gi innsikt i viktige hendelser og historiske dialoger. Forfatteres brevskrivning har fått særlig oppmerksomhet. Noen av våre mest kjente forfattere hadde en overveldende brevproduksjon. Det er registrert nesten 3 000 brev av Henrik Ibsen (1828–1906) (1). Enda flere brev av Knut Hamsun er samlet i seks bind (2). Likevel er det nok Bjørnstjerne Bjørnson (1832–1910) som har norgesrekord i brevskrivning. Ingen vet hvor mange brev han egentlig skrev, men selv om det er utgitt over 20 bind med hans brev, skal det være flere tusen som fortsatt ikke er publisert (3). Også brevvekslinger mellom nålevende forfattere har stor interesse. Bare i år er det utgitt to slike korrespondanser på norsk, mellom poetene Tomas Tranströmer (f. 1931) og Robert Bly (f. 1926) (4), og mellom romanforfatterne Paul Auster (f. 1947) og J.M. Coetzee (f. 1940) (5).

Ikke bare brev fra offentlige personer har historisk betydning. En samling på flere tusen private brev fra familie og venner til emigrerte nordmenn mellom 1840 og 1960, som kalles «Norgesbrev», er en unik kilde til lokalhistorisk kunnskap fra hele Norge (6).

Dette nummeret av *Michael* presenterer en serie brev som legestudenten Sverre Sørsdal (1900–96) skrev til sin mor i perioden 1919 til 1927 (7). Redigeringen av brevene med utelatelse av en del stoff av privat karakter

om familien m.v. konsentrerer budskapet, men samtidig gjør det leseren avhengig av redigerernes skjønn.

Sørdsdals brev er velformulerte og lettleste. De detaljerte beskrivelsene av interiører, reiser og hendelser med tallangivelser og klokkeslett styrker autentisiteten. Nesten hundre år senere står tekstene der som evigvarende øyenvitneskildringer.

Det kan være vanskelig å identifisere det spesielle ved medisinstudiet i mellomkrigstiden sammenliknet med andre studieretninger. Sannsynligvis handlet det da, som nå, om den særegne kombinasjonen av teori og praksis. Noen temaer er tidløse blant studenter, som behovet for mer penger og hjelp til klesvasken. Andre opplevelser er mer tidstypiske. Det er for eksempel interessant hvor mange henvisninger som gis til navngitte professorer. Vi anser vår tid som individorientert, men mon tro hvor mange av oss som er lærere for dagens studenter, blir identifisert på samme måte i beretninger fra forelesninger og klinikker.

Sverre Sørdsdal var aktiv idrettsmann, og brukte naturlig nok mye tid på trening og boksestevner. Slik avspeiler brevene også det særegne nettopp for hans individuelle studentliv. Akkurat som brev er usminkede i form, er de subjektive i innhold. Slik sett forteller nok brevene mer om legestudenten fra innsiden enn om legestudiet.

Litteratur

1. Anker Ø. *Ibsen Henrik (1828-1906). Brev 1845-1905: ny samling*. 2 bind. Oslo: Universitetsforlaget, 1979-1981.
2. Næss HS. *Knut Hamsuns brev. Bind 1-6*. Oslo: Gyldendal, 1994-2000.
3. Stien R. Et brev fra Bjørnson til Det medisinske fakultet. *Tidsskr Nor Legeforen* 2010; 130: 2482-3.
4. Schmidt T (red.) *Air Mail. Brev 1964-1990. Tomas Tranströmer og Robert Bly*. Oslo: Flamme forlag, 2013.
5. Auster P, Coetzee JM. *Her og nå. Brev*. Oslo: Aschehoug, 2013.
6. <http://www.lokalhistoriewiki.no/index.php/Kjeldearkiv:Norgesbrev>
7. Larsen Ø (red.) Legestudent Sverre Sørdsdals brev til sin mor 1919-27. *Michael* 2012; 10: 365-446.

Magne Nylenna
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Postboks 7004 St Olavs plass
0130 Oslo
magne.nylenna@kunnskapssenteret.no